

A-24108 III

Fr. R. Kreutzwaldi nim. Eesti NSV Riiklik
Raamatukogu

Raamatukogude töökogemusi

L. Valgma

Võrka külarajamatukogu tööst
kommunistliku töö brigadi nimetusel
tasulise kollektiivi liikmete abistamisel

Tallinn

1961

02
VII

2

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

52883

Vara külaraamatukogu asub Tartu rajoonis, Tartust kahekümne kilomeetri kaugusel Kallastele suunduva maantee ääres.

Raamatukogu teenindamispiirkonda kuuluvad Vara kolhoos, Luunja sovhoosi Sookalduse osakond, Vara saeveski, Vara metsakond, Kaarli 7-klassiline ja Matjana 4-klassiline kool.

Raamatukogu asub Vara külanõukoguga ja sidejaoskonnaga ühes majas omaette ruumis.

Raamatukogus on üle kuue ja peole tuhande raamatu, brošüüri ja ajakirja, raamatukogu kasutavad üle 400 lugeja.

Vara raamatukogu juhataja Linda Valgma jutustab oma tööst järgmist:

Meie Vara kolhoosi peamiseks tuluallikaks on piim, liha ja kanamunad. Põllukultuuridest on esikohal mais, teravili, sööda-juurvili ja põldhein.

Kolhoosil on veise-, sea- ja segafarm. Veised asuvad neljas laudas. Kuuksiku, Vara ja Kaarli laudad on uusehitused, Äte lauda lüpsilehmaid asuvad vanas taluhoones. Kaarli laudas viidi käesoleval aastal sisse elektrilüps.

Kanalas on 2000 kana. Tibud asuvad eraldi hoones.

Kolhoosis on kujunenud traditsiooniks läbi viia iga kuu 7. kuupäeval farmitöötajate nõupidamisi. Nõupidamistel kolhoosi esimees teeb kokkuvõtte möödunud kuu töötulemustest, kavandatakse abinõusid kitsaskohtade likvideerimiseks ja töö paremaks organiseerimiseks. Farmitöötajate nõupidamistest võtan alati osa, samuti ka kõikidest koosolekutest ja tootmisnõupidamistest mis korraldatakse kolhoosis ja külanõukogus. Osavõtt nõupidamistest võimaldab olla kontaktis kolhoosi tootmistööga ning kõikide sündmustega, mis leiavad aset külanõukogu piirkonnas. Seepärast olen alati teadlik, kudas ja kus toimub üks või teine nõupidamine, missugused küsimused on päevakorras, kes esineb

jne. See omakorda võimaldab minul aegsasti kirjandust välja valida ja kaasa võtta, anda bibliograafilisi ülevaateid, soovitada raamatuid vastavalt töötaja kutsealale ja tema huvidele.

Võib-olla ma ruttan ette, kuid pean vajalikuks siinkohal alla kriipsutada minu, kui raamatukoguhoidja osavõtu tähtsust nõupidamistest ja koosolekuteest. Mõeldud aasta novembrikuu farmitöötajate nõupidamisel Kuusiku lauda lüpsja-karjatalitaja Aino Undrits tõstis üles küsimuse, et tema grupi paaril lehmal on udarad paistes, nad ei lase lüpseta, kuid puudub erialane kirjandus, millest võiks õppida, kuidas loomi ravida. Ma võtsin sõna ja ütlesin, et paar päeva tagasi, kui Aino minule sama häda kurtis, soovitasin temal läbi lugeda R.Kauri "Veisekasvataja käsiraamatust" peatüki udara ravist, kuid Aino ei võtnud vaevaks minu nõuannet kuulda. Nägin, et tal oli piinlik teiste ees minu sõnu kuulata. Kogu küsimus lahenes sellega, et samas andsin temale nimetatud raamatu, mis on minul alati kaasas, kui ei ole lugeja käes. Mõeldus mõni aeg. Aino tagastas raamatu, tänas ja palus midagi uut veisekasvatuse kohta. Kui ma lauta läksin (aga lautades käin sageli) veendusin, et Aino oli talitanud täpselt õpetuse järgi ja lehmade udarad paranesid kiiresti.

Mõeldud aasta detsembrikuu farmitöötajate nõupidamisel kolhoosi esimees Leonhard Summer tutvustas kolhoosi 1961. aasta tootmisplaani ja mainis, et enne tootmisplaani arutlemist kolhoosi üldkoosolekul ta tahab ära kuulata farmitöötajate arvamused, sest loomakasvatuse osas plaani realiseerimise pearaskus langeb farmitöötajatele. Osutus, et tootmisplaani meie kolhoosi kohta on küllaltki suur. Käesoleval aastal peame tootma 515 tonni piima, 95 tonni liha, 148000 kanamuna, suurendama loomade arvu 11% võrra. Elavus oli suur. Sõnavõtte oli palju. Üksmeelselt aga oldi arvamisel, et ülesanne on jõukohane, kui kolhoosi juhatuse kindlustab loomasööda, eriti laudaperioodil. Kolhoosi esimees andis lubaduse kindlustada loomi vajalike söötadega ning juba 1961. aastal osaliselt asendada käsitsilüps elektrilüpsiga. Nagu tavaliselt, ka seekordsel nõupidamisel võtsin sõna, kuid seekord rääkisin kui suurt abi saavad lüpsjad-karjatalitajad erialasest kirjandusest oma tööalaste teadmiste tõstmiseks. Edasi tähenda-

sin, et masinalüps, mis viiakse sisse ka meie kolhoosi karjalautades, on veenvaks tõendiks selle kohta, kuidas tehnika kordkorralt tõrjub välja käsitsitöö. See aga nõuab oskust ja teadmisi tehnika käsitlemiseks. Mind kuulati suure tähelepanuga, sest andsin ju lubaduse nüüdsest peale valida igale farmitöötajale vajalikke raamatuid ja neile koju toimetada. Kui nõupidamine oli lõppemas, tekkis minul mõte: - Aga mis oleks, kui ma praegu teeksin ettepaneku hakata meil võistleva kommunistliku töö brigaadi nimetuse saamiseks? - Võtsin teistkordselt sõna. Rääkisin lühidalt kommunistliku töö liikumisest, selgitasin, mis tähendus on loosungil "Elada, töötada ja õppida kommunistlikult". Ühtlasi kutsusin üles järele mõtlema ja võtma endale tootmisalal kohustusi kommunistliku töö brigaadi austava nimetuse saamiseks.

Järgmisel farmitöötajate nõupidamisel, mis toimus käesoleva aasta veebruaris, Kuusiku karjalauda lüpsja-karjatalitaja Linda Kliimand teatas, et peale küsimuse igakülgset kaalumist unte karjalautade lüpsjad-karjatalitajad otsustasid alustada võistlust kommunistliku töö brigaadi nimetuse saamiseks. Vestluse käigus selgus, et esialgu jäävad võistlusest eemale seafarmi töötajad ja Äte lauda lüpsjad-karjatalitajad. Kuna kanafarmis töötab üks inimene, siis ka tema langes võistlusest välja. See- ga asusid võistleva Vara, Kuusiku ja Kaarli lauda lüpsjad-karjatalitajad, kokku 12 inimest.

Kuna olin aegsasti informeeritud, et sellel nõupidamisel lüpsjad-karjatalitajad annavad nõusoleku võistluse alustamiseks, siis kokkuleppel kolhoosi esimehega oli nõupidamisele kutsutud ka agronoom, zootehnik ja kolhoosiklubi juhataja. Lüpsja Linda Toots tegi ettepaneku moodustada komisjon, kes töötab välja võistluse tingimused. Komisjoni koosseisu valiti kolhoosi esimees Leonhard Summer, Vara lauda brigadir Helju Voites, zootehnik Viktor Toots, EKP Tartu Rajoonikomitee instruktor Ilmar Suur, kolhoosiklubi juhataja Olev Vare, agronoom Malle Toots ja mina.

Komisjoni liikmed käisid korduvalt koos. Korduvalt istusime hilisööni, arutades ja vaieldes, missugused punktid sisse võtta võistluse tingimustesse.

Võistluse tingimuste väljatõttamist raskendas see asjaolu, et meil polnud kusagilt eeskuju võtta. Tõsi, Tartus on tõstus-ettevõtteid, kus on juba moodustatud kommunistliku tõst brigaadid, kuid nende tingimused meile ei sobinud. Lõpuks saime ka sellest raskusest üle ja võistluse tingimused panime kirja. Need kõlasid järgmiselt:

Kommunistliku tõst brigadi nimetuse taotlemise
tingimused Vara kolhoosis.

Meie, Vara kolhoosi Kaarli, Kuusiku ja Vara karjalautade lüpsjad-karjatalitajad, viies ellu NLKP Keskkomitee jaanuari-pleenumi otsuseid, võtame endale alljärgnevad kohustused:

1. Kaarli laudas lüpsja keskmiselt igalt lehmal 2800 kg piima aastas.
2. Kuusiku laudas - 2700 kg aastas.
3. Vara laudas - 2800 kg aastas.
4. Kohustume kõikides lautades tootma ainult kõrgekvaliteedilist piima. Selle saavutamiseks kohustume:
 - a) rangelt kinni pidama lauda päevakorrast,
 - b) kinni pidama sõõdanormidest,
 - c) hoidma oma grupi loomad eeskujulikult puhtad,
 - d) hoidma piimanõud eeskujulikult puhtad,
 - e) korrastama karjalaut ja karjalauda ümbrus.
5. Kõrge piimatoodangu kindlustamiseks kohustume kasvata-ma mahlakaid sõõtasid lehma kohta:
 - a) Kaarli laut - 5 tsentnerit
 - b) Kuusiku laut - 5 "
 - c) Vara laut - 5 "
6. Kohustume kõik rangelt kinni pidama tõstidistsipliinist.
7. Suhtuma kaastõstajatesse abistavalt ja sõbralikult.
8. Võtma osa kolhoosiklubi kino külastamisest ja teatri ühiskülastusest.
9. Võtma osa vähemalt kolhoosiklubi ühe ringi tõst.
10. Võtma osa farmitõstajate seminarist ja täiendama ennast ideelis-poliitiliselt, selleks:
 - a) tellima ajakirja "Sotsialistlik Põllumajandus" ja

- vähemalt ühe ajalehe,
b) võtma osa poliitringi õppetööst,
c) lugema erialaseid, populaarteaduslikke ja ilukirjanduslikke teoseid paiksest raamatukogust või rändraamatukogust kolhoosi keskses.

Kolhoosi juhatuse laiendatud koosolekul lüpsja Linda Toots luges võistlustingimused ette. Kohustustele keegi küll vastu ei vaieldud, aga põllutööbrigaadi liikmed avaldasid arvamust, kas lüpsjad suudavad võetud kohustusi täita ja saavutada kommunistliku töö brigaadi nimetus.

Võistluse tingimused kiideti heaks ja võeti vastu ühel häälel.

Käisin läbi kõik karjalaudad, et uuendada ja ajakohastada näitlikku agitatsiooni. Kolhoosi esimehe abil lasksin valmistada uued plakatilused ning koos aktiiviga paigutasime need Kaarli, Kuusiku ja Vara lautadesse. Plakatile panime diagramid, kuhu märkisime iga lüpsja aastase piima väljalüpsi kohustuse ja selle täitmise kuude ning 10-päevakute kaupa. Samasse paigutasin kirjanduse soovitusnimestiku "Mida peab teadma iga lüpsja-karjatalitaja". Samal ajal ei jätnud ma hooletusse ka nende farmide töötajaid, kes kohe alguses ei lülitunud võistlusesse kommunistliku töö brigaadi nimetuse saamiseks. Näiteks koostas kirjanduse soovitusnimestikud: "Seatalitaja, loe seda kirjandust!", "Mida peab teadma linnutalitaja". Kuigi lubasin igale farmitöötajale raamatuid koju saata, ei olnudki seda vaja teha, sest juba paari päeva möödumisel tulid asjaosalised raamatukogusse ja valisid oma soovi kohaselt kirjandust.

Raamatukogus eraldas ühe riuli, kuhu paigutasin raamatud ja brošüürid kommunistliku töö brigaadi nimetuse saamiseks võistleva kollektiivi liikmetele. Riuli külge kinnitasin teksti "Teile, farmitöötajad!" Riulile asetasin valikuliselt loomakasvatust, tehnikat, loodusteadust, ateismi ja teisi teadusalasid käsitlevat kirjandust, samuti ka ilukirjandust. Farmitöötajad hakkasid valima raamatuid sellelt riulilt, sest siia päden paremiku undiskirjandusest.

Kui võistlusest kommunistliku töö brigaadi nimetuse saa-

miseks oli mõeldunud mõni kuu, toimis kolhoosi juhtiva kaadri koosseisus muudatus. Tõtt lähkus haiguse tõttu kolhoosi esimees Leonhard Summer, tema asemele valiti Ilmar Västrik. Sm. I. Västrik lõpetas tänava Kehtna Partei ja Nõukogude Juhtiva Kaadri Kooli, kuhu meie kolhoos ta saatis õppima.

Kolhoosi uus juhatus püüdis veelgi aktiivsemalt kaasa aidata, et brigaad saavutaks kommunistliku töö brigaadi nimetuse.

Kohustuste vastuvõtmisest on mõeldunud üle kaheksa kuu.

Kuidas on kulgenud kohustuste täitmine?

Poolaasta kokkuvõte näitas, et parimaks lüpsjaks osutus Olga Enno, kes täitis väljalüpsi plaani 97,35%, Laura Lill täitis temale kinnistatud lehmade grupilt väljalüpsi plaani 95,33%, Linda Kliimand - 93,90%. Ka teised lüpsjad saavutasid tulemused, mis tõusid üle üheksakümne protsendi. Kui arvestada, et esimeses kvartalis oli söötadega suuri raskusi, siis nende tulemustega võib jääda rahule. Alates teisest kvartalist on kuuülesandeid pidevalt ületatud ja esimese kvartali mahajäämus likvideeritud. Kolhoos müüs riigile 420 tonni piima, 85 tonni liha ja 65.000 kanamuna. Loomad on söödavarudega talveks kindlustatud ja ma olen veendunud, et võetud kohustus enne aasta lõppu täidetakse ja ületatakse. Kohustuste täitmisele aitab kaasa see, et töötajad ise teostavad vastastikust kontrolli loomade hooldamise, lautade ja laudaümbruse puhtuse ning töödistsipliinist kinnipidamise üle. Kolhoosi juhatus tellis igale võistlusest osavõtjale ajakirja "Sotsialistlik Põllumajandus". Iga lüpsja tellib kaks ja rohkem ajalehte. Kaks korda kuus sõidame Tartu "Vanemuise" teatri etendusil külastama. Kuuldut-nähtut arutleme kojusõidul. Need sõidud toimuvad kolhoosi autoga ja kolhoosi kulul.

Kommunistliku töö brigaadi nimetust taotlevad lüpsjad-karjatalitajad võtavad aktiivselt osa kolhoosiklubi ringide tööst - kes laulukoorist, kes tegutseb kodukultuuri ringis. Mis aga minule kõige suuremat headmeelt valmistab on see, et nad on raamatukogu aktiivsemad ja paremad lugejad. Et saada ülevaadet, missuguse kirjanduse vastu lüpsjad huvi tunnevad, kui lai on nende huvide ring, toon mõned näited. Laura Lill luges R.Kauri

"Veisekasvataja käsiraamat", A. Ilusa "Veiste piimarasvasus ja selle tõstmise võimalusi", L. Metsaru "Unistused ei sure", A. Dummas "Kakskümmend aastat hiljem" ja "Kümme aastat hiljem" jt. Helju Voites luges R. Kauri "Veisekasvataja käsiraamat", V. Kutti "Habaja sovhoosi eesrindlikest lüpsjatest", E. Ruuberi "Kuidas toota kõrgekvaliteedilist piima", A. D. Koptjajeva "Sõprus" ja "Vaprus", V. A. Kaverini "Arvatud raamat", NLKP programmi projekti ja teisi raamatuid. Arvan, et toodud näited on piisavad. Kirjandust propageerin aktiivselt mitte ainult kommunistliku tšš brigaadi nimetust taotlevate lüpsjate seas, vaid kõikidele piirkonnas asuvatele kolhoosnikutele, mille tulemusena on lugejate ja laenutuste arv tublisti tõusnud. Kui seisuga 1. september 1960. a. oli lugejaid 337 ja laenutusi 5014, siis käesoleva aasta samal ajavahemikul lugejate arv tõusis üle 400, raamatuid laenutasin 5489 eksemplari.

Olgu vahemärkusena öeldud, et mõni kuu tagasi Kaarli laudas asendati käsitsilüps elektrilüpsiga. Vabanenud lüpsjad suunati tššle põllutššbrigaadi, kuid nad peavad endid selle pare liikmeks, kes asus taotlema kommunistliku tšš brigaadi nimetust. Nad on endiselt tublid lugejad ja võtavad osa kõigist üritustest.

Üks kord nädalas vestlen raamatutest igas laudas. Vestlen raamatutest samuti kinoseansside eel ja kolhoosiklubis toimuvatel üritustel. Bibliograafilisi ülevaateid annan kaks korda kuus - farmitšštajate nõupidamisel, põllutššbrigaadide nõupidamistel ja sovhoosi osakonnas. Raamatud ja lugejakaardid on mul alati kaasas ja raamatuid laenutan kohapeal.

Kirjanduse soovitusnimestikke täiendan ja uuendan pidevalt. Praegu kujundan uusi raamatunäitusi: raamatukogusse teemal "Millega meie kolhoos läheb vastu NLKP XXII kongressile", kolhoosi kontoris "NLKP programmi projekt - meie helge tulevik" ning kolhoosi klubisse "Tartu rajooni ülesanded põllumajanduse arendamise alal 1961. a." Viimase näituse korraldan sellepärast, et meie kolhoosi liikmed näeksid, missugune osa langeb Vara kolhoosile rajooni plaanis. Näitusele panen välja marksismi-leninismi klassikute teoseid, "Kommunistliku partei

manifesti", "Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmi projekti", NLKP kongresside ja NLKP Keskkomitee pleenumite otsused ja Nõukogude valitsuse määrused. Kolhoosi keskuses, brigaadides ja lautades uuendan olemasolevad andmed ja lisakapanen välja kolhoosi 1961.a. tootmisülesanded kõikide tootmisharude kohta. Siia juurde panen ka kirjanduse soovitusnimestikud vastavalt tootmisharu iseloomule.

Organiseerin ka mitmesuguse temaatikaga õhtuid. Nii korraldasin kohtumisõhtuid tööeesrindlastega, küsimuste ja vastuste õhtu, kirjandusõhtu O. Toominga raamatu "Maantee läbi metsa" kohta.

Praegu valmistan ette temaatilist õhtut "Partei ülesanded rahva ainelise heaolu tõstmise alal", lastele kirjandushommiku "Elu - nagu olema peab", kirjandusõhtu "Kalevipoja 100. aasta juubeli" tähistamiseks, temaatilise õhtu "Tähistagem pidulikult perekondlike sündmusi".

Kõik üritused viin läbi koos kolhoosiklubi juhatajaga aktiivi kaasabil.

Et rahuldada inimeste teadmisanu, püüan maksimaalselt kaasa aidata, et iga lugeja leiaks raamatust vastuse teda huvitava küsimusele. Kui oma raamatufondis ei leidu nõutavat teost, siis tellin selle RVA kaudu Tartu Riikliku Ülikooli Teaduslikust Raamatukogust.

Püüan kõigiti kaasa aidata kolhoosi liikmetele, kes pingeliselt võistlevad kommunistliku töö brigaadi nimetuse saamiseks. Võin julgelt öelda, et raamatutest ammutatud teadmised on laiendanud meie inimeste silmaringi, on kaasa aidanud tootmistööle, äratanud huvi ka nende sündmuste vastu, mis leiavad aset väljaspool meie vabariigi ja NSV Liidu piiri.

Vastutav toimetaja
R. Laare

На эстонском языке

Л.Валгма. О работе Вараской сельской библиотеки в помощь членам коллектива борющихся за звание бригады коммунистического труда.

Tiraaž 1200 eks. MB 07818 Tellimise nr.12
Fr.R.Kreutzwaldi nim.Eesti NSV Riikliku Raamatukogu rotaprint. 1961.

Tasuta.

Paavola

A-24108

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00900099 5